

som vi selv have ordnet os baade gennem private Foranstaltninger og gennem Statens Foranstaltninger, have vi i Virkeligheden gjort, hvad vi kunne, for at hæve Rentefoden og intet for at faa Forbindelse med de fremmede Penge. Hvad der særlig bevirker den forholdsvis høje Rentefod her i Landet, er formentlig den Udvikling, Sparekasseinstitutionen har faaet. Sparekasserne ere for største Delen ikke Sparekasser, men Foliobanker med en høj Indlaansrente og med en ganske overordentlig let Dispositionsret over, hvad der er indsat i dem paa Folio. Naar man undersøger, hvor store Kapitaler der er indsat i Sparekasserne, finder man, at de udgøre over 600 Mill. Kr., og af disse 600 Mill. Kr. er over 400 Mill. Kr. absolut sikkert Kapitalistindskud og komme ikke fra Smaafolk, der sætte deres Sparepenge ind i Sparekasser; thi over 400 Mill. Kr. af de i Sparekasserne indestaaende Midler indestaa i Summer paa 2000 Kr. og opad. Af den høje Indlaansrente, hvortil Sparekasserne drives af Konkurrencen for at faa saa mange Penge ind i Kassen som muligt, for, om jeg saa maa sige, at blive saa mægtige som muligt, følger med Nødvendighed en høj Udlaansrente, og paa den Maade have vi Svikmøllen gaaende. Den uhyre Pengeagt, som Sparekasserne have her til Lands, gør dem sammen med Kreditforeningerne regulerende for Prioritetsrenten. Naar vi saa vende os til Kreditforeningerne, skulde man jo, da det er Foreninger af Laansøgere, Laantagere, tro, at disse ville gøre sig saa megen Umage, som de kunne, for at faa Renten saa lav som muligt, og det ville de vist ogsaa meget gerne; men de standses heri gennem hele den Række af Lovgivningsbestemmelser, som omgærde og indskrænke dem paa alle Maader. Den tvungne og meget betydelige Amortisation, den særdeles betydelige Henlæggelse til Administrations- og Reservefondene, hvorved over 20 Mill. Kr. efter min Mening ligge hen til ingen Verdens Nytte, alt dette gør, om man end rent teoretisk vilde sige, at det ikke vedrører Rentefoden, i Praksis i Forbindelse med Forholdene ved Sparekasserne, at Renten holdes paa et højt Punkt. Imod alt dette er jo intet at gøre, det er nu en Gang noget, som Udviklingen har ført med sig. Det eneste, der, saa vidt jeg kan se, kan gøres, er, at man søger at drage flere udenlandske Kapitaler ind i Landet ved at gøre det let for den udenlandske Kapital at komme herind. Dette have vi hidtil kun gjort gennem vore sidste Statslaan og gennem det sidste kjøben-

havnske Kommunelaan. Disse Statslaan, og jeg tror ogsaa det kjøbenhavnske Kommunelaan, ere komne ind paa Børserne i Paris og London, men de sidde paa temmelig faste Hænder og gaa ikke frem og tilbage. Den Pris, de have i Paris og London, virker kun meget lidt tilbage paa Prisen paa den kjøbenhavnske Børs og har i Virkeligheden ingen Indflydelse paa Rentefodens Fastsættelse her i Landet. Skal dette opnaas, maa vi naa til en saadan Forbindelse med de fremmede Børser, at Pengene med Lethed kunne — om jeg saa maa sige — strømme frem og tilbage, og dette kan opnaas ved at faa Kreditforeningens Papirer ind paa de fremmede Børser, thi Kreditforeningspapirer ere jo en Art Papir, hvoraf der bestandig trækkes gammelt tilbage. Der vil derved komme en Vekselvirkning mellem de fremmede Børser og vor Børs, hvorigennem vi kunne have en rimelig Udsigt til at nyde godt af den lavere Rentefod, som hersker i de vestlige Lande, i England og Frankrig. Men for at dette kan blive muligt, er det nødvendigt, at der fremkommer et stort ensartet Papir. De nuværende Kreditforeningspapirer ere i og for sig udmærket gode nok, men de ere for mangeartede — naar man tager alle Serier med, findes der vel et halvt hundrede forskellige af dem — til, at det er muligt, at de kunne blive tilstrækkelig kendte blandt det store Publikum paa de fremmede Børser. Et saadant stort ensartet Papir med betryggende Sikkerhed, det er, hvad det kommer an paa at faa startet, hvis man ønsker at gaa den Vej, som jeg tror er rigtig.

Naar der nu er Spørgsmaal om, af hvilken Art dette Papir skal være, kan der være at vælge imellem enten et Hypotekbankpapir eller et Centralkreditforeningspapir. En Hypotekbank efter norsk-svensk Mønster maa nødvendigvis styres, tror jeg i alt Fald, af Statsmagten, og de Kreditforeninger, der gaa ind under den, komme derigennem til at miste deres Selvstændighed. Dette er allerede en Grund til, at man ikke vil gaa den Vej, som det ogsaa viste sig for en Del Aar siden, da der fra Regeringens Side var Forslag om at oprette en Hypotekbank nogenlunde efter norsk eller svensk Mønster, at man under ingen Omstændigheder vilde gaa ind derpaa her i Tinget, nærmest fordi Kreditforeningerne følte, at de vilde miste den Selvstændighed, som de hidtil havde. Men der er tillige andre Ulemper forbundet med en Hypotekbank. Den kan